

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000707

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-03-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Снъозик Ганна Іванівна

2. Hanna I. Snozyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1572-7064

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 15-04-2025

Спеціальність за освітою: українська мова і література

Місце роботи здобувача: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7858

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.21.33, 17.07.51

Тема дисертації:

1. Мовна особистість Федора Потушняка: світоглядна орієнтація і мовотворчість
2. Language Personality of Fedir Potushnyak: Worldview Orientation and Language Creativity

Реферат:

1. Актуальність теми роботи зумовлена відсутністю цілісного й системного вивчення мови творів Федора Потушняка, а також потребою детального аналізу мовної особистості в українському мовознавстві. Водночас дослідницький інтерес викликає й те, що творчість Федора Потушняка охоплює першу половину ХХ століття, яке так чи так вплинуло на свідомість митця. Адже в цей складний і суперечливий період в історії української мови на Закарпатті через призму складного історичного контексту відбувся перехід від русофільства до високого українства. Саме тому важливо проаналізувати історичний контекст, а також ті підвалини, що стали основою формування світогляду та становлення мовної особистості Федора Потушняка. Вивчення мови художньої літератури шляхом дослідження мовної особистості тих українських письменників, мовотворчість яких ще не була предметом спеціального наукового розгляду, є актуальною проблемою українського мовознавства. Розгляд мовної особистості Федора Потушняка спонукає до висвітлення проблеми зв'язку між

світоглядною орієнтацією і мовотворчістю автора, що відбувається в моделюванні особливого лінгвального світу, активізації мови й творення на цій основі індивідуально-стилістичних мовновиражальних засобів. Під таким кутом зору творчість Федора Потушняка ще не була предметом спеціального дослідження.

Теоретичною основою дослідження слугували праці провідних українських та зарубіжних учених, у яких висвітлюються складні питання мовної особистості; взаємозв'язку мови й культури; реконструкції мовної свідомості; мовної картини світу та поетичної мовотворчості; мовно-літературного процесу ХХ ст.; звукових прийомів у поетичній мові; лексичного аналізу художнього тексту; функціонування та особливостей вживання виражальних засобів художньої мови; символізму та різні аспекти його тлумачення. Для реалізації поставлених завдань і виконання визначеної мети дисертації застосовано комплекс методів та прийомів дослідження. Провідна роль належить загальнофілологічному методу тлумачення семантики та функцій мовних одиниць залежно від значення мовно-естетичного цілого, яке набуває в роботі нового концептуального наповнення під впливом дослідної парадигми. У теоретичній частині дисертації використано прийоми наукового аналізу, синтезу, узагальнення. Емпіричне дослідження мовного матеріалу потребувало застосування системно-описового та порівняльного методів. У дослідженні застосовано загальний метод лінгвістичного спостереження й опису мовних явищ, метод лексико-семантичного аналізу мовних одиниць, кількісний аналіз, метод виявлення словесно-образних доміант. Відібраний фактичний матеріал опрацьовано за допомогою описового методу для виокремлення нейтральної й книжної лексики, діалектизмів, епітетів, метафор, порівнянь, символів. Специфіка аналізованих мовних явищ зумовила використання комплексної методики для розкриття сутності всіх процесів у динаміці розвитку й формування мовної особистості письменника. Матеріалом дослідження слугують поетичні твори Федора Потушняка, написані автором у різний час його творчого шляху. Наукова новизна дисертації визначається тим, що в ній уперше здійснено комплексне дослідження мовної особистості Федора Потушняка на основі його світоглядних орієнтацій і мовотворчості; уточнено лінгвістичні інтерпретації мовної особистості в сучасній науковій парадигмі; виявлено особливості світобачення Федора Потушняка як митця слова; уведено в науковий обіг значний емпіричний матеріал із художніх творів письменника; проаналізовано мовновиражальні засоби творів Ф. Потушняка на різних мовних рівнях (звукова організація, лексична специфіка, семантика символів); окреслено лінгвопоетичні та етнокультурні аспекти семантики символів у мовотворчості письменника. Проведене в дисертації дослідження представляє загальну концепцію поетичної мовотворчості Федора Потушняка як самотньої мовної особистості на тлі письменницьких світоглядних орієнтацій. Визначено роль і значення поетичної мовотворчості Ф. Потушняка в мовно-літературному процесі Закарпаття. Подальшого розвитку набули ідеї антропоцентризму лінгвістики (у застосуванні до авторської мовотворчості), ефективності міждисциплінарного контексту лінгвістичного дослідження, а також екстралінгвальних чинників розвитку мови, зокрема мовної особистості й поетичної мовотворчості. Ключові слова: Федір Потушняк, виражальні засоби, діалектизми, етнокод, ментальність, метафора, міфологізм, містицизм, мовна картина світу, мовна особистість, мовотворчість, порівняння, поетичне мовлення, світоглядна орієнтація, символи.

2. The relevance of the topic of the work is due to the lack of a holistic and systematic study of the language of Fedir Potushnyak's works, as well as the need for a detailed analysis of the language personality in Ukrainian linguistics. At the same time, the fact that Fedir Potushnyak's work spans the first half of the 20th century, which in one way or another influenced the artist's consciousness, is of research interest. After all, during this difficult and controversial period in the history of the Ukrainian language in Transcarpathia, through the prism of a complex historical context, a transition from Russophilism to high Ukrainianism took place. That is why it is important to analyze the historical context, as well as the foundations that became the basis of the formation of the worldview and the formation of the language personality of Fedir Potushnyak. The study of the language of fiction by researching the language personality of those Ukrainian writers, whose language creativity has not yet been the subject of special scientific consideration, is an urgent problem of Ukrainian linguistics. Consideration of the language personality of Fedir Potushnyak leads to highlighting the problem of the connection between the worldview orientation and the author's language creation, which occurs in the modeling of a special language

world, the activation of language and the creation of individual and stylistic means of speech expression on this basis. From this point of view, the work of Fedir Potushnyak has not yet been the subject of a special study. The theoretical basis of the research was the works of leading Ukrainian and foreign scientists, which highlight the complex issues of language personality; the relationship between language and culture; reconstruction of language consciousness; the language world model and poetic language creation; language and literary process of the 20th century; sound techniques in poetic language; lexical analysis of artistic text; the functioning and features of these expressive means of artistic language; symbolism and various aspects of its interpretation. In order to implement the tasks set and fulfill the defined goal of the dissertation, a set of research methods and techniques was applied. The leading role belongs to the general philological method of interpreting the semantics and functions of language units depending on the meaning of the linguistic-aesthetic whole, which acquires a new conceptual content in the work due to the influence of the research paradigm. In the theoretical part of the dissertation, the methods of scientific analysis, synthesis, and generalization were used. Empirical research of the language material required the use of systematic-descriptive and comparative methods. The study used the general method of linguistic observation and description of linguistic phenomena, the method of lexical-semantic analysis of linguistic units, quantitative analysis, and the method of identifying verbal-figurative dominants. The book vocabulary, dialectisms, idioms, epithets, metaphors, comparisons, and symbols. The specificity of the analyzed linguistic phenomena led to the use of a comprehensive methodology to reveal the essence of all processes in the dynamics of the development and formation of the writer's language personality. The research material is the poetic works of Fedir Potushnyak, written by the author at different times of his creative path. The scientific novelty of the dissertation is determined by the fact that it contains for the first time a comprehensive study of the language personality of Fedir Potushnyak was carried out on the basis of his worldview orientations and language creativity; linguistic interpretations of language personality in the modern scientific paradigm are specified; features of Fedir Potushnyak's worldview as an artist of words are revealed; significant empirical material from the writer's artistic works was introduced into scientific circulation; language expressive means of the works of F. Potushnyak were analyzed at different linguistic levels (sound organization, lexical specificity, semantics of symbols); the linguopoetic and ethnocultural aspects of the semantics of symbols in the writer's speech are outlined. The research carried out in the dissertation presents the general concept of Fedir Potushnyak's poetic speech-making as an original language personality against the background of the writer's confessional orientations. The role and significance of poetic speech-making by F. Potushnyak in the language and literary process of Transcarpathia was defined. The ideas of anthropocentrism of linguistics (as applied to the author's language creation), the effectiveness of the interdisciplinary context of linguistic research, as well as extralingual factors of language development, in particular language personality and poetic language creation, gained further development.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0123U104044

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Сньозик Г. Світоглядно-мовна концепція Федора Потушняка. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2021. Вип. 1(45). С. 403–409.
- 2. Сньозик Г. Функціонування терміна мовна особистість у сучасному мовознавстві. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2022. Вип. 2 (48). С. 181–189.

- 3. Сньозик Г. Виразальні засоби художньої мови Федора Потушняка. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2023. Вип. 2 (50). С. 408–415.
- 4. Сньозик Г.І. Функціонально-стильові особливості нейтральної лексики у поетичних творах Ф. Потушняка. Записки з українського мовознавства. 2023. Вип. 30. С. 164–173.
- 5. Венжинович Н., Сньозик Г. Етнокоди української культури у фразеологічних номінаціях (на матеріалі мовотворчості Федора Потушняка). Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2024. Вип. 1 (51). С. 82–89.
- 6. Венжинович Н., Сньозик Г. Назви творів Федора Потушняка як вияв мовотворчості. Folium. 2024. № 4. С. 70–75.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: 0123U104044

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Венжинович Наталія Федорівна

2. Nataliia F. Venzhynovych

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0230-4118

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравець Лариса Вікторівна

2. Larysa V. Kravets

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5486-0642

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вільчинська Тетяна Пилипівна

2. Tetiana P. Vilchynska

Кваліфікація: д.філол.н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4881-6132

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тиховська Оксана Михайлівна

2. Oksana M. Tykhovska

Кваліфікація: д.філол.н., доцент, 10.01.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4663-5960

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пискач Ольга Дмитрівна
2. Olha D. Pyskach

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3858-6823

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, буд. 46, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Барчан Валентина Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Барчан Валентина Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Сабов Вікторія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна